

לימודים מתקדמים

הלימודים המתקדמים מאפשרים לתלמידים להתמחות באחד מכמה מסלולים במדע המדינה, ומכשירים אותם לעבודה בתפקידי מחקר, תכנון וארגון במוסדות מדע ובמוסדות ציבור אחרים.

הלימודים המתקדמים במדע המדינה הם לימודי מוסמך ולימודי דוקטורט.

לימודי התואר השני (מ"א)

יועץ ללימודי תואר שני – ד"ר אפרים פודוקסיק

מסלולי הלימוד:

לימודי המוסמך מתקיימים כבר מהשנה הראשונה במסלול מחקרי ובמסלול לא מחקרי. המסלול המחקרי – עם עבודת גמר (תיזה) – קורסים בהיקף 32 נ"ז, ו-4 נ"ז על עבודת סמינר. סה"כ 36 נ"ז.

המסלול הלא מחקרי – ללא עבודת גמר – קורסים בהיקף 28 נ"ז, ו-8 נ"ז על עבודות סמינריוניות. סה"כ 36 נ"ז.

ניתן ללמוד תואר כללי במדע המדינה או לשלב במסגרת לימודי המוסמך אחת מהמגמות הבאות: דמוקרטיה ופוליטיקה בישראל, יחסים בין-לאומיים, תקשורת פוליטית.

המסלול המחקרי¹³

1. תנאי מינימום לקבלה:

בוגר המחלקה למדע המדינה בציון גמר במחלקה של 87 לפחות

או

בוגר מחלקות אחרות בציון גמר לבוגר של 87 לפחות ושהשיג ציון ממוצע של 85 לפחות בקורסי השלמה. יועץ לימודי המוסמך יקבע לכל תלמיד את תכנית לימודי השלמה.

תלמיד המעוניין להתקבל למסלול המחקרי יגיש מסמך "הצהרת כוונות" הכולל נימוקים וציון תחום המחקר שהוא מבקש לחקור.

ועדת קבלה של המחלקה תחליט במהלך חודש יוני על המתקבלים למסלול המחקרי,

מתוך המועמדים העומדים בתנאי הקבלה.

התלמיד במסלול המחקרי אמור למצוא מנחה מבין חברי הסגל במחלקה לכתיבת עבודת

הגמר. על התלמיד מוטלת האחריות למצוא מנחה עד תחילת שנת הלימודים השנייה

¹³ החל משנת הלימודים תשע"ג מתקיימת במקביל תכנית ללימודי מחקר המשלבת תואר שני ושלישי (תל"ם) – פרטים מלאים בהמשך השנתון

לתואר המוסמך. המחלקה למדע המדינה תסייע לתלמידים במציאת מנחים אך אינה מבטיחה מנחה לכל תלמיד המתקבל למסלול המחקרי.

תלמיד המסלול הלא מחקרי אשר עמד בתנאי המעבר (ראה סעיף "תנאי מעבר בין מסלולים" בהמשך), רשאי להגיש בקשה לעבור למסלול המחקרי אחרי השנה הראשונה של לימודיו. המעבר מותנה בנכונות של אחד ממרצי המחלקה להנחות אותו בכתיבת עבודת הגמר ובאישור היועץ לתלמידי המוסמך.

2. תנאי מעבר לשנה ב' במסלול המחקרי

תלמיד שהחל לימודיו במסלול המחקרי יהיה זכאי להמשיכם במסלול זה בשנה ב', על פי התנאים הבאים ובאישור היועץ לתלמידי מ"א:

- א. ציון ממוצע של 85 לפחות בקורסי החובה
- ב. ציון ממוצע של 85 לפחות בלימודי שנה א' המבוסס על 16 נ"ז לפחות
- ג. ציון של 90 לפחות בעבודה הסמינריונית
- ד. מציאת מנחה. תלמיד שלא מצא מנחה עד תחילת שנה ב', ייאלץ להשלים לימודיו במסלול הלא מחקרי

3. **תנאי מעבר לכתיבת התזה:** במהלך הסמסטר הראשון של שנת הלימודים השנייה חייב התלמיד להציג הצעת מחקר לתזה המאושרת על ידי המנחה. הצעת מחקר תוגש למוזכרות המחלקה יחד עם "טופס אישור הצעת מחקר" חתום על ידי מנחה העבודה. אם לא עמד בתנאי זה, יחויב לסגור תואר במסלול הלא מחקרי.

4. דרישות:

- א. 32 נ"ז קורסים (קורסים ברמת המוסמך) ועבודה סמינריונית (4 נ"ז). את העבודות הסמינריוניות ניתן לכתוב אך ורק בקורסים של מרצי המחלקה¹⁴ המוגדרים בשנתון שו"ס, סמינר, סדנה או במסגרת קורס קריאה מודרכת. בנוסף, התלמיד במסלול המחקרי יכתוב ויגיש עבודת גמר. יש להשלים את חובות הקורסים בתוך שנתיים אקדמיות ואת כל חובות התואר בתוך שנתיים וחצי עד שלוש שנים אקדמיות.
- ב. התלמיד יידרש ללמוד שני קורסי חובה במהלך שנת הלימודים הראשונה: "מתודולוגיה של מחקר פוליטי" (5 נ"ז) ו-"גישות ותיאוריות במדע המדינה" (4 נ"ז) בנוסף יידרש ללמוד במהלך התואר קורס אחד מתכנית תל"ס.

¹⁴ להוציא תלמידים במגמה לתקשורת פוליטית או במגמה ביחסים בין-לאומיים. ראו בהמשך.

ג. התלמיד ישלים קורסי בחירה נוספים על מנת לצבור את מכסת נקודות הזכות הנדרשות לתואר. בכל הנוגע ללימודי בחירה, קורסי קריאה מודרכת ועבודות סמינריוניות - ראה סעיף "דרישות כלליות בשני המסלולים (מחקרי ולא מחקר)" בהמשך.

5. עבודת גמר:

א. עבודת הגמר הנדרשת תהא בהיקף של לא יותר מ-15,000 מילים (לא כולל הערות שוליים וביבליוגרפיה). במקרים חריגים יכול מדריך העבודה לאשר לתלמיד לכתוב עבודה ארוכה יותר.

ב. מומלץ שעבודת הגמר תתבסס על הרחבתה של העבודה הסמינריונית אותה כתב התלמיד במהלך לימודי המ"א.

ג. מדריך עבודת הגמר וקורא שני אותו מינה יועץ המוסמך יקראו ויעניקו את הציון לעבודת הגמר. הציון הסופי של העבודה יהיה הממוצע בין הציון שהעניק הקורא הנוסף ובין הציון שהעניק המנחה.

ד. במקרה של יותר ממנחה אחד יעניקו המנחים ציון משותף או שיחושב ממוצע הציונים שלהם לצורך חישוב הציון הסופי. בכל מקרה משקל הציון של הקורא החיצוני יהיה שווה למשקל הציון המשוקלל של המנחים.

ה. במקרים בהם ההפרש בין הציונים הסופיים שהעניקו קוראי עבודת הגמר עולה על 9, נקודות או במקרים בהם קורא העניק לעבודה ציון מתחת ל-85 והקורא השני העניק לעבודה ציון 85 ומעלה, ימנה יועץ המוסמך קורא שלישי לעבודה. ציון העבודה הסופי יהיה ממוצע של שלושת הציונים תוך התחשבות בכלל הבא: אם שניים מתוך שלושת הציונים להם זכתה העבודה הם 85 ומעלה, אזי היא ציון העבודה הסופי לפחות 85 (במקרה זה התלמיד יהא זכאי להמשיך ללימודי דוקטורט במחלקה למדע המדינה). לחלופין, אם שניים מתוך שלושת הציונים להם זכתה העבודה נופלים מ-85, אזי היא ציון העבודה הסופי 84 או פחות (במקרה זה התלמיד לא יהא זכאי להמשיך ללימודי דוקטורט במחלקה למדע המדינה). במקרים בהם אין צורך במינוי קורא שלישי יהא ציון העבודה הסופי ממוצע של הציונים שהעניקו שני הקוראים לעבודה, כמפורט בסעיף ג5.

ו. לחילופין, התלמיד יוכל לכתוב מאמר מדעי (ובתנאי שהתלמיד הוא המחבר היחיד של המאמר). יאושרו מאמרים שפורסמו בכתבי עת מדורגים A ו-B או מאמרים מכתבי עת אחרים עם אימפקט פקטור גבוה באישור מיוחד של היועץ. היה ומאמר זה התקבל לפרסום, אז יוכל התלמיד להגיש את המאמר במקום עבודת הגמר. במקרה זה יעניק המדריך אשר ליווה את התלמיד את הציון הסופי לתלמיד לאחר התייעצות עם יועץ המוסמך.

המסלול הלא מחקרי

1. תנאי מינימום לקבלה:

- א. בוגר המחלקה למדע המדינה בציון גמר במחלקה של 80 לפחות¹⁵
או
- ב. בוגר מחלקות אחרות בציון גמר בלימודי הבוגר של 80 לפחות ושהשיג ציון ממוצע של 80 לפחות בקורסי ההשלמה קודם לתחילת לימודי המוסמך במחלקה. יועץ המוסמך יקבע לכל תלמיד את תכנית לימודי ההשלמה.

2. דרישות:

- א. 28 נ"ז בלימודי קורסים (קורסים ברמת המוסמך) ושתי עבודות סמינריוניות (4 נ"ז כ"א). את העבודות הסמינריוניות ניתן לכתוב אך ורק בקורסים של מרצי המחלקה¹⁶ המוגדרים בשנתון שו"ס, סמינר, סדנה או במסגרת קורס קריאה מודרכת. יש להשלים את התואר בתוך שנתיים אקדמיות.
- ב. התלמיד יידרש ללמוד שני קורסי חובה במהלך שנת הלימודים הראשונה: "אוריינות מחקרית למתקדמים" (2 נ"ז) ו-"מדע המדינה – מצב הדיסציפלינה" (4 נ"ז).
- ג. התלמיד ישלים קורסי בחירה נוספים על מנת לצבור את מכסת נקודות הזכות הנדרשת לתואר. בכל הנוגע ללימודי בחירה, קורסי קריאה מודרכת ועבודות סמינריוניות - ראה סעיף "דרישות כלליות בשני המסלולים (מחקרי ולא מחקרי)" בהמשך.

תנאי מעבר בין מסלולים:

המעבר מהמסלול הלא מחקרי למסלול המחקרי

- א. תלמיד המסלול הלא מחקרי אשר השיג בשנת הלימודים הראשונה ממוצע של 87 לפחות בשני קורסי החובה של המסלול הלא מחקרי וציון 90 לפחות בעבודה סמינריונית יוכל לעבור למסלול המחקרי, באישור היועץ לתלמידי מוסמך ובתנאי שמצא מרצה מהמחלקה המוכן להדריך אותו בכתיבת עבודת הגמר.
- ב. תלמיד העובר למסלול המחקרי יחויב ללמוד את שני הקורסים של המסלול המחקרי: "גישות ותיאוריות במדע המדינה" ו-"מתודולוגיה של מחקר פוליטי"
- ג. כל תנאי המסלול המחקרי יחולו על כל תלמיד שעובר למסלול המחקרי.
- ד. תלמיד העובר למסלול המחקרי יחויב ללמוד קורסים מתכנית תל"ם בהיקף של 4 נ"ז.

¹⁵ זהו סף המינימום לקבלה. תלמידים שציוניהם בלימודי תואר ראשון נעים בין 84-80, בקשותיהם להתקבל יובאו לדיון בוועדת הקבלה של המחלקה ללימודי המ"א

¹⁶ להוציא תלמידים במגמה בתקשורת פוליטית או במגמה ביחסים בין-לאומיים. ראו בהמשך

המעבר מהמסלול המחקרי למסלול הלא מחקרי

תלמיד המסלול המחקרי יכול לעבור למסלול הלא מחקרי בכל שלב שהוא במהלך לימודי המוסמך. אם עמד בהצלחה בקורסי החובה של המסלול המחקרי ("גישות ותיאוריות במדע המדינה", "מתודולוגיה של מחקר פוליטי") לא יידרש ללמוד את קורסי החובה של המסלול הלא מחקרי.

דרישות כלליות בשני המסלולים (מחקרי ולא מחקרי)

1. קורסי בחירה

על התלמיד ללמוד קורסי בחירה כהשלמה למכסת נקודות הזכות הנדרשת בכל אחד מהמסלולים. התלמיד רשאי לצבור עד 4 נ"ז מקורסים מחוץ למחלקה ובלבד שקורסים אלו הם ברמת המוסמך, ומוגדרים בשנתון האוניברסיטה כקורסי מוסמך. במקרים מיוחדים עשוי יועץ המוסמך לאשר קורסים מחוץ למחלקה מעל למכסה זו

2. עבודות סמינריוניות

בשני המסלולים יכתוב התלמיד עבודות סמינריוניות: במסלול המחקרי, עבודה סמינריונית אחת ובמסלול הלא מחקרי, שתי עבודות. **במסלול המחקרי**, כתיבת העבודה במהלך לימודי שנה א', מהווה **אחד מתנאי המעבר** לשנה ב'. **במסלול הלא מחקרי**, מומלץ לכתוב עבודה אחת במהלך לימודי שנה א' ועבודה שנייה במהלך לימודי שנה ב'. את העבודות הסמינריוניות ניתן לכתוב אך ורק בקורסים של מרצי המחלקה למדע המדינה¹⁷ המוגדרים בשנתון שו"ס, סמינר מ"א, סדנה, או במסגרת קורס קריאה מודרכת. התלמיד אינו רשאי לכתוב את שתי העבודות אצל אותו מרצה. במקרה שתלמיד כותב יותר משתי עבודות סמינריוניות, לא יוענקו לו נקודות זכות ליותר משתי עבודות (4 נ"ז על כל עבודה) בשקלול הציון הסופי לתואר.

3. קורסי קריאה מודרכת

קורסי קריאה מודרכת נועדו לאפשר לתלמיד להרחיב ולהעמיק את ידיעותיו בנושאים תחומיים ובין-תחומיים בהם יש לו עניין מיוחד ואשר אינם נכללים בקורסים המוצעים במסגרת תכנית הלימודים של המחלקה. תלמיד יוכל להשתתף בקורס קריאה מודרכת אחד במהלך לימודיו ובלבד שימצא מרצה להדרכה בקריאה מתאימה. בקורסי הקריאה תתקיים בדרך כלל פגישה בת שעה כל שבועיים לפחות. ניתן לכתוב עבודה סמינריונית במסגרת קורס הקריאה ובמקרה זה יירשמו 4 נ"ז וציון נפרד נוסף על העבודה. במקרים מיוחדים עשוי היועץ לאשר קורס קריאה מודרכת נוסף, אך לא עם אותו המרצה איתו למד התלמיד את קורס הקריאה המודרכת הראשון.

4. לימודי שפה זרה

במקרים מסוימים יוכל תלמיד לכלול 4 נ"ז בלימודי שפה זרה במניין הנ"ז לתואר מוסמך במסגרת 4 נ"ז המורשות לו מחוץ לחוג. נ"ז בעבור קורס שפה זרה ברמת מתקדמים יוכרו באישור של יועץ המוסמך. נ"ז בעבור קורס שפה זרה ברמת מתחילים יוכרו במקרים חריגים

¹⁷ להוציא תלמידים במגמה בתקשורת פוליטית או במגמה ביחסים בין-לאומיים. ראו בהמשך

בלבד (ובתנאי שלימודי השפה נדרשים לצורך עבודת המחקר של התלמיד), באישור מיוחד של יועץ המוסמך וועדת ההוראה של הפקולטה למדעי החברה.

חישוב הציון הסופי

מסלול מחקרי:

60% – קורסים

40% – עבודת גמר

מסלול לא מחקרי:

100% – קורסים